

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **T. L.,**
nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
zastoupen advokátem JUDr. Matějem Šedivým,
sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační**
politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2021, č. j. OAM-852/ZA-ZA11-ZA22-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2021, č. j. OAM-852/ZA-ZA11-ZA22-2020, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalobce uvádí, že o udělení mezinárodní ochrany požádal v prosinci 2020, načež bylo zjištěno, že je státním příslušníkem Ukrajiny, přičemž uvedl, že se obává vycestování do domovského státu v souvislosti s nákazou Covid – 19, jejíž průběh hodnotí v porovnání s Českou republikou jako horší. V domovském státě se nedodržují protiepidemická opatření, v důsledku čehož se obává o vlastní život a zdraví. Napadené rozhodnutí žalobce pokládá za nepřezkoumatelné a nezákonné, neboť nijak nereaguje na prezentované odůvodnění podané žádosti a věcně se jím nijak nevypořádává. Nereaguje na prezentovanou argumentaci a nevypořádává ji z pohledu všech variant mezinárodní ochrany, namísto toho se uchyluje k hodnocení politické stability, kdy vychází z podkladu z dubna 2020, který se nijak netýká posouzení důsledků probíhající pandemie, a navíc pochází z období raného výskytu nákazy, která se toho času na Ukrajině prakticky nevyskytovala, a přijatá opatření tak byla toliko preventivního rázu. V rámci provedení dokazování bylo zjištěno, že žalobce shledává obavy z návratu do domovského státu především v souvislosti s tím, že tamní vláda ignoruje probíhající epidemii a místní společnost nedodržuje jakákoliv opatření, oficiální statistiky týkající se počtu onemocnění a s tím souvisejících úmrtí nemají vypovídající hodnotu, stát důsledně nekontroluje ani jeden z uvedených ukazatelů a statistiky úmyslně zkresluje a bagatelizuje. Napadené rozhodnutí nenabízí vypořádání prezentované argumentace, a to ani z pohledu § 14 zákona o azylu. Správní orgán v úvodu textu zrekapituloval výpověď žalobce, ale dále se jí nezabýval a neuvedl žádné s tím spojené úvahy, přikročil toliko k obecnému hodnocení domovského státu. Ačkoliv žalobce disponuje konkrétní obavou o vlastní život a zdraví v souvislosti s probíhající virovou epidemií a laxním přístupem státních orgánů, na tuto argumentaci nebylo věcně reagováno, z odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá hodnocení možnosti udělení humanitárního azylu.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Má za to, že zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, kterou Česká republika, vyjma Luhanské a Doněcké oblasti a poloostrova Krymu, v současné době považuje za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Pokud se jedná o celosvětovou probíhající pandemii koronaviru Covid-19, je i Česká republika touto velmi zasažena. I touto záležitostí se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval. Na základě použitých informací o zemi původu žalovaný učinil závěr, že i v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu.
4. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu *jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
6. Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.*

7. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí dle § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v § 2 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), § 2 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a § 2 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Podle unijního práva je třeba, aby existoval seznam takových zemí. Tento seznam obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška“).
8. Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž závěr o bezpečné zemi opřel o § 2 bod 24 vyhlášky, dle kterého se Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů považuje za bezpečnou zemi původu. Dále vycházel z Informace OAMP Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020 a Informace OAMP – Ukrajina – Situace na Ukrajině ze dne 25. 4. 2020. Na základě zjištěných skutečností žalovaný zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou se závěrem, že žalobce neprokázal, že by nebylo možné vůči němu považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu.
9. K námitce žalobce ohledně toho, že se dle něj žalovaný nevypořádal s jeho tvrzeními o nedostatečném zvládnutí pandemické situace na Ukrajině, soud uvádí, že tuto jako důvodnou neposoudil. Předně není pravdou, že by žalovaný daná tvrzení opomenul vypořádat, neboť se k nim ve svém rozhodnutí naopak výslovně vyjádřil. Soud považuje odůvodnění žalovaného, z jakého důvodu nepovažuje tvrzení žalobce za důkaz o tom, že by Ukrajina z tohoto důvodu pro něj nebyla bezpečnou zemí původu, za zcela adekvátní vzhledem k tvrzením žalobce. Ten k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že situace v oblasti nákazy Covid-19 je na Ukrajině horší než v ČR. Při pohovoru ohledně těchto svých obav doplnil, že se obává nákazy, neboť se na Ukrajině nedodržují opatření proti nákaze, například nošení roušek. Žalovaný k danému uvedl, že onemocnění Covid-19 zapříčinilo pandemickou situaci všude na světě, ČR nevyjímaje, zakládat tedy své důvody na snaze vyhnout se tomuto onemocnění, je podle žalovaného nelogické. Soud nad rámec toho dodává, že přestože se lze domnívat, že v ČR byla patrně protiepidemická opatření vyžadována ve větší míře než ve vlasti žalobce, také zde bylo možné se setkat s jejich nedodržováním, na což poukázal i žalovaný ve svém vyjádření k žalobě. Žalobce v žalobě uvádí, že měl k žádosti sdělit, že jeho obavy v souvislosti s nákazou onemocněním Covid-19 pramení z nedostatečného zvládnutí pandemické situace státními orgány na Ukrajině a nedodržování opatření, spisovým materiálem je však doloženo, že dříve zmiňoval toliko obecně nedodržování opatření a obavu z nákazy. Tedy žalovaný se vyjádřil ke všem jeho uváděným tvrzením ohledně obav z onemocnění danou nemocí.
10. Přestože soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: *„je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu*

zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.“

11. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobce došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobce na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.
12. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z uvedené vyhlášky a informací o zemi, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze.
13. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: *„Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).*
14. *S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“*
15. Soud tak má za to, že návrat žalobce by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinností žalovaného, aby se žádostí žalobce zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného.

16. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu.
17. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobce byl úspěšný, soud mu přesto náhradu nákladů nepřiznal, neboť úspěch žalobce je dán výhradně změnou okolností v zemi původu žalobce, kterou nemohl on ani žalovaný předvídat. V tomto smyslu si soud dovoluje odkázat na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v jeho rozhodnutí ze dne 28. 4. 2022, č. j. 8 Azs 343/2021-31, ve kterém soud uvedl, že: „V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského (městského) soudu a současně zruší i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel. Soud nicméně v souladu se svou předchozí judikaturou v obdobných věcech (viz např. výše již citované rozsudky sp. zn. 8 Azs 55/2022 a sp. zn. 1 Azs 36/2022) rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani městský soud.“ Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 16. 5. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. T.

